

POSTANOWIENIE

Dnia 17 maja 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Sobutka

w sprawie Sędziego Sądu Najwyższego **J. I.**
po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 17 maja 2021 roku
zgłoszonych do protokołu w dniu 13 maja 2021 wniosków obrońców SSN J. I. o
wyłączenie SSN Małgorzaty Bednarek i SSN Jarosława Dusia
ze składu orzekającego w niniejszej sprawie,
na podstawie art. 42 § 1 i 4 k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k.
postanowił:

wniosków nie uwzględnąć

UZASADNIENIE

Podczas posiedzenia Sądu Najwyższego, które odbyło się dnia 13 maja 2021r. w sprawie rozpoznania wniosku Prokuratora Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w K. z dnia 30 lipca 2020 r. o podjęcie uchwały zezwalającej na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej SSN J. I., SSN W. W., występując w charakterze obrońcy SSN J. I., złożył do protokołu wniosek o wyłączenie Przewodniczącej składu orzekającego SSN Małgorzaty Bednarek.

W przedmiotowym wniosku SSN W. W. powołał się na okoliczności, które jego zdaniem w odbiorze opinii publicznej odbierane będą jako brak bezstronności Przewodniczącej składu orzekającego, które jednocześnie ograniczają zaufanie do jej neutralnego stosunku do stron postępowania, w szczególności do SSN J. I..

Wnioskodawca wskazał, że w identycznej (jego zdaniem) sprawie o sygn. akt I DO 16/20 Sąd w składzie SSN Małgorzata Bednarek skierowała do Trybunału

Konstytucyjnego pytanie prawne, przez co ujawniła wątpliwości, co do dopuszczalności dalszego procedowania w sprawach związanych z uchyleniem immunitetu sędziów. Wnioskodawca nadmienił, że wątpliwości te związane są z treścią zabezpieczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, wydanego dnia 8 kwietnia 2020 r. w sprawie C-791/19.

Ponadto, zdaniem obrońcy SSN J. I., nieuwzględnienie przez Sąd Najwyższy wniosku o zawieszenie postępowania w sprawie oznaczać będzie, że w identycznej sytuacji prawnej i trwającego przed Trybunałem Konstytucyjnym postępowania, dalsze procedowanie w sprawie o wyrażenie zgody na pociągnięcie SSN J. I. do odpowiedzialności karnej odbierane będzie jako wyraz osobistego i negatywnego nastawienia Przewodniczącej składu SSN Małgorzaty Bednarek do sędziego, którego dotyczy wniosek w postępowaniu immunitetowym.

Dodatkowo SSN W. W. wskazał na okoliczności tego rodzaju, że Przewodnicząca składu w niniejszej sprawie w latach 2006-2007 zajmowała stanowisko Prokuratora Okręgowego w B. i nadzorowała działania Prokuratury w zakresie skierowanych wniosków o wyrażenie zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziów orzekających w B.. Autor wniosku wskazuje, że w jednym z tych postępowań zapadła uchwała SN (sygn. akt SNO 58/07). W składzie Sądu Najwyższego orzekał wówczas SSN J. I., będąc jednocześnie sędzią referentem. Zdaniem SSN W. W. z treści wskazanej uchwały wynika bardzo negatywna ocena działań Prokuratury, którą wówczas kierowała Przewodnicząca składu SSN Małgorzata Bednarek, która następnie - w związku z powyższym - poniosła (zdaniem SSN W. W.) negatywne konsekwencje służbowe.

Wyżej wskazane okoliczności, zdaniem obrony, mogą wiązać się z osobistymi motywami Przewodniczącej składu SSN Małgorzaty Bednarek, które w konsekwencji mogą uzasadniać przekonanie, że procedowanie w niniejszej sprawie będzie swoistym sądem nad sędzią, który kiedyś negatywnie ocenił Przewodniczącą składu SSN Małgorzatę Bednarek.

W związku z powyższym wnioskiem, SSN Małgorzata Bednarek złożyła do protokołu oświadczenie, w którym wskazuje, że okoliczności o których wspomniał SSN W. W. nie mają związku z pełnioną przez nią funkcją w latach 2006-2007.

Przewodnicząca składu SSN Małgorzata Bednarek oświadczyła także, że nigdy wobec niej nie było prowadzone żadne postępowanie karne czy dyscyplinarne, a okoliczności wskazane przez wnioskodawcę w żaden sposób nie da się powiązać z niniejszą sprawą.

Następnie SSN W. W. wskazał, że informacje które przytaczał jako uzasadnienie wniosku uzyskał z prasy.

Do wniosku jednego z obrońców SSN J. I. dołączyła kolejna obrońca adw. A. H., która dodatkowo wnioskowała o wyłączenie kolejnego z członków składu orzekającego - SSN Jarosława Dusia.

Zdaniem wnioskodawczynie uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2020r. w sprawie o sygn. akt I DO 51/20, w której członkami składu orzekającego byli m.in. SSN Małgorzata Bednarek i SSN Jarosław Duś, Sąd Najwyższy wyraził zgodę na pociągnięcie sędziego Sądu Najwyższego – w stanie spoczynku - do odpowiedzialności karnej. Tym samym wskazani sędziowie wyrazili już swoje stanowisko, które zdaniem wnioskodawczynie nie może być inne, jak analogiczne do tego, podjętego w uchwale SN z dnia 16 grudnia 2020. Ponadto, adw. A. H. zaznaczyła, że istnieją wątpliwości czy Przewodnicząca składu SSN Małgorzata Bednarek traktowała swoje wątpliwości jako rzeczywiste – po zadaniu pytania prawnego do TK, co tym samym uzasadnia spełnienie negatywnych przesłanek z art. 41 k.p.k. jako brak wymaganej bezstronności.

Do powyższych wniosków przyłączyła się również obrońca adw. S. G..

Pismem z dnia 13 maja 2021 r. obrońca SSN W. W. złożył do akt sprawy uzupełnienie wniosku o wyłączenie Przewodniczącej składu SSN Małgorzaty Bednarek wskazując, że okoliczności ustosunkowania się Przewodniczącej, bezpośrednio po złożeniu wniosku o jej wyłączenie, świadczą w dalszym ciągu o emocjonalnym podejściu do sprawy i tym samym uzasadniają wniosek o jej wyłączenie od orzekania w sprawie.

Prokurator Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w K. w dniu 14 maja 2021r., za pośrednictwem poczty elektronicznej, złożył odpowiedź na złożone wnioski o wyłączenie członków składu orzekającego. W swoim piśmie wskazał, że jego zdaniem nie ma żadnych podstaw aby przychylić się do przedmiotowych wniosków o wyłączenie SSN Małgorzaty Bednarek i SSN Jarosława Dusia od dalszego udziału w sprawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje

Wnioski o wyłączenie od udziału w sprawie SSN Małgorzaty Bednarek i SSN Jarosława Dusia nie zasługują na uwzględnienie.

Zgodnie z brzmieniem przepisu art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość, co do jego bezstronności w danej sprawie.

Wyłączenie dotyczy konkretnego postępowania i nie można jego przyczyny rozciągać na inne postępowania prowadzone przez tego samego sędziego (por. postanowienie SN z 21 czerwca 2012 r., III KO 34/12, LEX nr 1212385). Tak też jest w niniejszym przypadku. Powołanie przez obrońców SSN J. I. faktu, że członkowie składu orzekali w analogicznych (ich zdaniem) sprawach, o uchylenie sędziom immunitetu w żadnej mierze nie może świadczyć o braku ich bezstronności przy rozpoznawaniu niniejszej sprawy. Na marginesie zwrócić należy uwagę, że niniejsza sprawa oraz wskazana przez obrońców sprawa o sygn. akt I DO 16/20 nie są identyczne, chociażby ze względu na ich różny zakres podmiotowy - co niewątpliwie wyklucza postawienie znaku równości pomiędzy wskazaną wyżej, a niniejszą sprawą. O tym fakcie doskonale powinni zdawać sobie sprawę profesjonalni pełnomocnicy i wieloletni praktycy.

Podkreślić należy, iż wątpliwość co do bezstronności sędziego powinna być „uzasadniona”. Chodzi tu o poważną wątpliwość oraz że musi ona istnieć

obiektywnie, a nie tylko w subiektywnym przeświadczeniu (urojeniu) strony, którą na podstawie zaistnienia określonej okoliczności mogłaby powziąć każda inna, rozsądnie oceniająca i nieuprzedzona osoba (tak m.in. postanowienie SN z 11 stycznia 2012 r., III KK 214/11, OSNKW 2012/4, poz. 40). W doktrynie słusznie się wskazuje, że nie stanowi przyczyny wyłączenia sędziego sama tylko podejrzliwość strony ani utrata wiary w bezstronność sędziego wynikająca z jej subiektywnego odczucia. Nie są też przyczyną wyłączenia wyrażane przez sędziego ogólne poglądy prawne w poprzednio wydawanych orzeczeniach czy publikacjach naukowych (D. Świecki [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, *Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz aktualizowany*, LEX/el. 2021, art. 41).

W instytucji wyłączenia sędziego chodzi o realną, a nie jedynie potencjalną czy domniemaną możliwość, że sędzia nie jest bezstronny. We wniosku o wyłączenie sędziego należy uprawdopodobnić okoliczności w nim wskazane oraz podać konkretne fakty, które uzasadniają wyłączenie (J. Bafia, J. Bednarzak, M. Flemming, S. Kalinowski, H. Kempisty, M. Siewierski, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Warszawa 1976, s. 91; T. Grzegorzczak, *Kodeks postępowania karnego oraz ustawa...*, 2008, s. 182, zob. również postanowienie SN z 11.01.2012 r., III KK 214/11, OSNKW 2012/4, poz. 40; postanowienie SN z 21.04.2010 r., V KO 20/10, OSNwSK 2010/1, poz. 859; postanowienie SN z 17.06.2003 r., SNO 32/03, LEX nr 568933).

W protokole posiedzenia z dnia 13 maja 2021 r. brak jest adnotacji, żeby obrońcy SSN J. I. składali do akt sprawy jakiegokolwiek dowody na potwierdzenie głoszonej tezy, które mogłyby uprawdopodobnić twierdzenia wnioskodawców o możliwym niezachowaniu bezstronności przez poszczególnych członków składu orzekającego. Bliżej niesprecyzowane Informacje prasowe, czy też powoływanie się na treść orzeczeń Sądu Najwyższego w innych sprawach, które nie są ze sobą w żaden sposób powiązane (podmiotowo czy przedmiotowo) nawet w najmniejszym stopniu nie uprawdopodobniają istnienia okoliczności, które mogą

wywołać uzasadnioną wątpliwość, co do bezstronności wskazanego we wniosku sędziego.

Brak jest podstaw do powiązania w jakikolwiek sposób wskazanej przez wnioskodawców uchwały Sądu Najwyższego (sygn. akt SNO 58/07) z zakresem procedowania w sprawie wniosku o wyrażenie zgody na pociągnięcie SSN J. I. do odpowiedzialności karnej. Z przywołanego przez obrońców orzeczenia Sądu Najwyższego nie da się wyprowadzić wniosku, że jego treść jest powiązana, nawet w najmniejszym stopniu, z nadzorującą wówczas działania Prokuratury w B. SSN Małgorzatą Bednarek. Jak słusznie wskazuje Prokurator Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w K. w piśmie z dnia 14 maja 2021r., z uzasadnienia wspomnianej uchwały Sądu Najwyższego wynika fakt negatywnej oceny ustaleń, które poczynił sąd dyscyplinarny I instancji. Sędzia Sądu Najwyższego W. W. w swojej wieloletniej praktyce w pewnością zetknął się z sytuacjami, w których czynności czy ustalenia poczynione przez prokuraturę w postępowaniu przygotowawczym każdorazowo były oceniane przez sąd – czy to w postępowaniach wypadkowych (na etapie postępowania przygotowawczego) czy też w postępowaniu zainicjowanym przed sądem. Ustawodawca stworzył taki model postępowania karnego, w którym czynności dokonane przez strony postępowania winny być każdorazowo weryfikowane i poddawane kontroli sądu. W związku z powyższym nie można zaakceptować poglądu – brak jest ku temu jakichkolwiek racjonalnych przesłanek, że SSN Małgorzata Bednarek, jako przewodnicząca składu orzekającego, zamiast kierowania się zasadami orzekania obowiązującymi wszystkich sędziów, zgodnie z rotą złożonego ślubowania sędziowskiego, miałyby kierować się jakimiś niskimi pobudkami zemsty – jak to bezpodstawnie i w sposób krzywdzący sugerują obrońcy.

Należy także przypomnieć, że jedną z podstawowych zasad procesu karnego, wyrażoną w art. 8 § k.p.k. – jest zasada samodzielności jurysdykcyjnej. Zgodnie z komentarzami do wskazanego przepisu w doktrynie zasadnie wskazuje się, że kwestia ograniczenia samodzielności sądu karnego z uwagi na orzeczenie

innego sądu karnego powstaje, generalnie, w dwóch rodzajowo określonych sytuacjach. Po pierwsze, wówczas, gdy sąd karny orzeka o tym samym podmiocie, ale przedmiotem rozpoznania jest inna sprawa, pozostająca jednak w związku z poprzednio wydanym prawomocnym rozstrzygnięciem. Po drugie, sąd karny rozstrzyga o tym samym przedmiocie, ale w stosunku do różnych podmiotów (J. Kosonoga [w:] *Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz do art. 1-166*, red. R. A. Stefański, S. Zabłocki, Warszawa 2017, art. 8). Na tle niniejszej sprawy trudno jest dopatrzyć się jakiegokolwiek racjonalnego powiązania pomiędzy orzekaniem w sprawie wniosku o wyrażenie zgody na pociągnięcie SSN J. I. do odpowiedzialności karnej, a wskazanymi przez obronę sprawami - co w sposób definitywny wyklucza zasadność złożonych do protokołu wniosków o wyłączenie członków składu orzekającego Sądu Najwyższego.

Negatywnie należy ocenić również wskazaną przez SSN W. W. przesłankę odmowy zawieszenie przedmiotowego postępowania ze względu na wydanie przez TSUE zabezpieczenia z dnia 8 kwietnia 2020 r w sprawie C-791/19, czy skierowanie przez sąd orzekający w sprawie I DO 16/20 pytania prawnego do Trybunału Konstytucyjnego. Należy podzielić stanowisko wyrażone przez Prokuratora Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w K. w piśmie z dnia 14 maja 2021 r., w którym wskazuje, że o podstawach wyłączenia z art. 41 § 1 k.p.k. nie może stanowić subiektywne stanowisko strony postępowania, niezadowolonej ze sposobu procedowania lub wydawanych przez sąd w toku postępowania rozstrzygnięć. Nieuwzględnienie przez Sąd wniosków o zawieszenie postępowania zgodnie z art. 22 § 2 k.p.k. jest zaskarżalne, co stanowi o tym, że decyzja podjęta przez sąd w tym przedmiocie może zostać poddana kontroli instancyjnej - co niewątpliwie wyklucza wskazywanie powyższego jako podstawę uzasadniającą wniosek o wyłączenie członka składu orzekającego w oparciu o art. 41 § 1 k.p.k.

Odnosząc się do pisma SSN W. W. z dnia 13 maja 2021r., dotyczącego złożonego do protokołu z dnia 13 maja 2021 r. oświadczenia Przewodniczącej składu SSN Małgorzaty Bednarek, przyznać należy rację wnioskodawcy, że

oświadczenie o którym mowa w art. 42 § 3 k.p.k. powinno być złożone na piśmie, a nie do protokołu. Jednakże należy zaznaczyć, że czynność o której mowa powyżej, jest uprawnieniem sędziego, w stosunku do którego został złożony wniosek o jego wyłączenie. Złożenie oświadczenia do protokołu i niezachowanie jego formy pisemnej – zgodnie z wymogiem art. 42 § 3 k.p.k. nie wywołuje żadnych negatywnych skutków. Niezachowanie formy pisemnej i odniesienie się do zarzutów kierowanych przez SSN W. W. w stosunku do Przewodniczącej składu SSN Małgorzaty Bednarek z pewnością nie może być utożsamiane z emocjonującym traktowaniem wydarzeń, o których wspomina obrońca, a które miały rzekomo miejsce prawie 14 lat temu.

Wobec tego, że w niniejszej sprawie Sąd Najwyższy nie stwierdził okoliczności opisanych w art. 41 § 1 k.p.k., postanowiono jak w sentencji.